

**Eesti
Roheline
Liikumine**
Estonian Green Movement-FoE

ERL INFOKIRI

SÜGIS/TALV 2018

- Mis on saanud rahvaalgatusest PÕXIT?
- Eesti-Läti koostööprojekt aitab avalikke üritusi keskkonnasõbralikumaks muuta
- Prügiteadlaste päev jagas harivaid näpunäiteid
- Rohelised jõulud: rohkem aega, vähema asju

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis
nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

PÕLEVKIVIENERGEETIKAST VÄLJUMINE JÕUDIS RIIKLIKULT OLULISE KÜSIMUSENA RIIGIKOKKU

23. oktoobril arutas riigikogu olulise tähtsusega riikliku küsimusena põlevkivienergeetikast väljumise võimaluste üle. Keskkonnaühendused tunnustavad rahvasaadikuid otsuse eest teemat käsitleda ning panevad neile südamele, et hiljuti avaldatud hoiatava IPCC kliimaraporti valguses on iseäranis oluline võtta juba täna selge suund põlevkivienergialt taastuenergiale üleminekuks.

Põlevkivienergia on Eesti suurim keskkonnaprobleem ning sellest loobumine mängib riigi kasvuhoonegaaside vähendamisel kesket rolli. "Energeetikasektorist pärineb ligikaudu 90% Eestis tekivatest kasvuhoonegaaside heitkogustest. Selleks, et vähendada meie süsinikujalajälge ning olla kooskõlas Euroopa Liidu perspektiiviga liikuda järk-järgult süsinikuneutraalse ühiskonna poole aastaks 2050, peame aegsasti ja sisuliselt tegelema energeetika-sektorist pärinevate heitmete kärpimisega. Kõige efektiivsem viis selleks on üleminek põlevkiviolt taastuenergiale, tagades ühtlasi elektri varustuskindluse ning sotsiaalmajandusliku heaolu Eestis," ütles MTÜ Eesti Rohelise Liikumise juhatuse liige Mihkel Annus.

Hoiatav raport

Hiljuti avaldatud ÜRO Valitsustevahelise Kliimamuutuste Paneeli (IPCC) raport hoiatab, et aeg kliimamuutuste pidurdamiseks ja sellest tingitud drastiliste tagajärgede vältimiseks on otsakorral. Raporti koostajad märgivad, et kasvuhoonegaaside heidet tuleb kõikvõimalike vahenditega vähendada nii, et kliima ei soojeneks 2030. aastaks rohkem kui 1,5 kraadi. Täna on aga keskmine temperatuur võrreldes tööstusrevolutsioonieelse ajaga tõusnud juba ligi ühe kraadi. Peale selle rõhutab raport ülemaailmse süsinikuemissioonide vähendamise ning metsastamise, säästliku põllumajanduse ja taastuenergeetika olulisust. Sellest juhitudvalt peaks ka Eesti riik põlevkivitööstuse kui suurima süsinikuheitme põhjustaja mõju vähendamiseks otsustavalt ja kiiresti tegutsema.

Praegustest Eesti riigi taastuenergia- ja kliimaeesmärkidest ning ka koostatavast riiklikust energia- ja kliimakavast (REKK2030) jääb selgusetuks, kuidas plaanib Eesti hakkama saada väljakutsetega, mis seisavad riigil ees seoses saastava ning ebaefektiivse põlevkivienergeetika paratamatu hääbumisega lähikümnenditel.

Sellega kaasnevad eelkõige küsimused elektri varustuskindlusest, tööturust Ida-Virumaal, majandusriskide maandamisest jms.

MTÜ Eesti Roheline Liikumine kogus möödunud kevadel koostöös Eestimaa Looduse Fondi, Keskkonnaõiguse Keskuse ning Arengukoostöö Ümarlauaga allkirju rahvaalgatusele "Eesti vajab põlevkivienergeetikast väljumise strateegiat ehk PÕXITit". Ühispoordumises sooviti riigilt selget otsust ning laiapõhjalist plaani, kuidas tulevikus põlevkivienergialt järk-järgult taastuenergiadele üleminekuks. Petitsioon koos 1079 toetusallkirjaga anti riigikogule üle 30.04.2018, misjärel suunati poordumine menetlemisele riigikogu keskkonnamisjononi. Lähtuvalt riigikogu kollektiivse poordumise menetlemise korrast võttis menetlev komisjon vastu otsuse algatada poordumisest tulenev oluline tähtsusega riikliku küsimuse arutelu riigikogu istungisaalis.

Toimunud arutelu saab järelvaadata [siit](#).

Mihkel Annus Riigikogus. Foto: Ekraanipilt riigikogu istungi ülekandest

MIDA TAOTLEB PÕXITI RAHVA ALGATUS?

Põxiti kampaania eesmärgiks on järkjärguline suunatud üleminek (1) süsinikumahukalt põlevkivienergeetikalt (2) süsiniku-neutraalsele taastuenergiadele (3), mida Eesti rahvas väärib (4).

(1) Järkjärguline suunatud üleminek – Põxiti kampaania rõhutas, et protsess põlevkivist väljumiseks peab olema järkjärguline, laiapõhjaline ja selgelt läbi mõeldud. Mõeldud tuleb nii majandusriskide maandamisele, keskkonnale, Ida-Virumaa tööturule kui ka riigi energiajulgeolekule ning teha sisukat koostööd. Otsuseid ei tohi langetada läbimõtlematult või jätta need üldse kaugele tulevikku, lootuses et sujuv üleminek toimub iseenesest.

(2) Süsinikumahukas põlevkivienergeetika – Eesti on aastakümneid elektri ja vedelkütuste tootmisel sõltunud suuresti põlevkivist, kõige saastavamast fossiilsest kütusest. Maailmapanga andmetel on iga eestlase CO2 jalajälg üks maailma suuremaid, olles oluliselt ulatuslikum kui nt naftariikidel Venemaal, Liibüal ja Iraanil. Pariisi kliimaleppega võtsid maailma riigid solidaarse rolli vähendada oma CO2 heitmeid – siin ei ole ükski inimene liiga väike, et tema heitmed maailma üldarvestusse ei panustaks. Lahendus ei ole ka põlevkiviõli tootmine, mis liigutaks süsinikuheitmed lihtsalt väljapoole Eesti riigipiire.

(3) Süsiniku-neutraalsed taastuenergiad – Hiljutine IPCC kliimaraport leidis, et ainus viis hoida globaalset kliimasoojenemist alla kriitilise 1.5 kraadi piiri on võimalikult kiiresti ja otsustavalt piirata atmosfääri paisatava CO2 mahtusid ning liikuda süsiniku-neutraalse majanduse poole. Tuleviku energiapakett kuulub mitmekesistele süsiniku-neutraalsetele taastuenergiadele, milleks Eesti kontekstis on hajutatud tuulepargid, biomass ja päikeseenergia. Taolised alternatiivid on olemas ning odavnevad kiiresti, samas kui põlevkivitööstuse CO2 heitmekvootide hind järjepidevalt kasvab. Energiasektori üleminekuga seotud rahasummasid ei tuleks vaadata kui kulusi, vaid kui investeeringuid riigi majandusse, elukeskkonda, tööhõivesse, innovatsiooni ja energiajulgeolekusse.

(4) Põxiti rahvaalgatus kogus 1079 toetusallkirja.

RIIKLIKULT OLULISE KÜSIMUSE ARUTELU RIIGIKOGUS

23. oktoobril arutati riigikogus riiklikult olulise küsimusena põlevkivienergeetikast väljumise teemal. Ettekannetega astusid üles ERLi juhatuse liige Mihkel Annus, Rainer Vakra riigikogu keskkonnamisjonist, Töötukassa Ida-Virumaa osakonna juhataja Anneki Teelahk ning Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere. Järgnevalt võtame lühidalt kokku esinejate peamised sõnumid.

Eesti Rohelise Liikumise juhatuse liige Mihkel Annus:

Rahvaalgatus kutsus üles tegema laiahaardelist konsensuslikku poliitilist otsust põlevkivienergeetikast loobumise kohta ning seadma see selgelt defineeritud eesmärgiks. Selleks on tarvis koostada terviklik valdkonnaülene tegevuskava põlevkivienergeetikast väljumise seotud riskide hindamiseks ja nende maandamiseks. See hõlmaks energeetika ja põlevkiviõli tootmise kõrval ka põlevkivienergeetika hääbumisega seotud sotsiaalseid, majanduslikke, riigikaitse- ja muid küsimusi, mis olemasolevates arengukavades selgelt ei kajastu.

Riigikogu keskkonnamisjononi esimees Rainer Vakra:

Oleks mõistlik põlevkivienergeetikast väljumise kuupäev ja siht paika panna ning selles suunas ka tegutsema hakata.

Teema senised arutelud riigikogu komisjonides on andnud majanduskomisjonist seisukoha, et selleks siiski eraldi strateegiat vaja pole. Sotsiaalkomisjonis leiti, et teema on oluline ja mure põhjendatud, kuid Ida-Virumaa on tundlik piirkond ning sinna lisapinget juurde tekitada oleks vastutustundetu. Põlevkivitööstus ei kao ka 30 aasta pärast, vaid muutub puhtamaks.

Töötukassa Ida-Virumaa osakonna juhataja Anneki Teelahk:

Töötuse osakaal Ida-Virumaal on praegu 8 protsenti. Ida-Virumaa tööjõu probleemid, millega tuleb tegeleda on ennekõike vähene eesti keele oskus, digioskuste puudumine ja kehv mobiilsus. Enamik töökohti põlevkivisektoris on praegu sellised, kus eesti keele oskust ei nõuta. Kui toimub põlevkivienergeetikast väljumine, siis on keeleoskuse puudumine üks tõsisemaid probleeme, mis endisi selle sektori töötajaid uue töö leidmisel takistab.

Parem kui põlevkivienergeetikast väljumine toimuks pigem hiljem kui varem, sest muutused võtavad aega.

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Teaduste Akadeemia president Tarmo Soomere:

Põlevkivitööstus on suur keskkonnakoorem. Kõige keerulisem küsimus on alternatiivides. Tuumajaama rajamine Eestisse pole praeguses poliitilises olukorras peaaegu et mõeldav. Samuti on Eesti tuumajaama jaoks liiga väike. Ka pole biomassist energia tootmine kuigi keskkonnasõbralik. Pumphüdroelektrijaamad on Eestis veel tulevik.

Strateegiline suund, mille peale tasub Soomere sõnul mõelda ja millest tõenäoliselt ei pääse, on hajutatud ja hajasalvestus. "See tähendab, et peaaegu iga mees metsas toodab endale vajamineva elektri ise, heal ajal, päikeselisel päeval müüb seda välja ja öösel kasutab oma keldris olevaid akusid. See vajab põhimõtteliselt teisenevat elektrivõrku. See vajab teistsugust mõtlemist. See vajab seda tüüpi mõtlemist, et igaüks loeb," ütles Soomere.

Vaja on valdkondadeülest koostööd!

Madis Vasser (ERLi huvikaitse ekspert)

Muret tekitab mõtteviis, justkui põlevkivienergeetika küsimusele saaks jätkuvalt läheneda erinevatest silotornidest - keskkonnakomisjon soovib kindlad põlevkivist väljumise tähtajad paika panna, majanduskomisjon ei näe samas põhjust muretsemiseks ning sotsiaalkomisjon ei soovi tulevaste suurte pingete vältimiseks praegu endale lisatööd tekitada. Lootust annab samas Teaduste Akadeemia seisukoht, et alternatiiv on tahtmise korral olemas ja isegi mõeldavad - taastuvenergia hajutatud tootmine ja tarbimine. Küsimuseks jääb, kas Eestil on tahtmist seda üleminekut sihilikult juhtida või loota asjade iseeneselikule lahenemisele.

Õeldakse, et energeetikasektoris toimuvad muutused aeglaselt. Aga oodatust kiirem kliimamuutus ning sellega karmistuvad regulatsioonid ning samas ka arvatust kiiremini langevad taastuvenergiahindade hinnad annavad selgelt mõista, et praegu tegemata jäetavad otsused (või veel hullem, risti vastupidised otsused) teevad meile karuteene mitte aastal 2050, vaid juba 2030.

Selleks püüame suurendada probleemi lahendamiseks huvitatud vabaühenduste koostööd; parandada Eesti elanike teadlikkust kliimamuutuste teemal ning teha põlevkivitööstuse hääl kõrval kuuldavaks ka teiste huvigruppide vaatenurki.

Projekti "Kliimamuutus ja Eesti energiapoliitika: mõtestatud dialoogi loomine tulevikustsenaariumide teemal" toetab Euroopa Kliimainitsiatiiv (EUKI), mille laiem eesmärk on soodustada kasvuhooonegaaside vähendamise nimel toimuvat koostööd Euroopa Liidus.

KLIIMAMUUTUS JA EESTI ENERGIAPOLIITIKA. MIS SAAB EDASI?

Eestimaa Looduse Fond, Eesti Roheline Liikumine ja Keskkonnaõiguse Keskus jätkavad tööd põlevkivienergeetikalt taastuvenergiale ülemineku ärgitamise nimel. Järgneval paaril aastal on eesmärgiks Eesti energeetika tulevikustsenaariumide teemal kõiki osapooli kaasava mõtestatud arutelu edendamine.

EESTI-LÄTI KOOSTÖÖPROJEKT HÕLBUSTAB AVALIKE ÜRITUSTE KESKKONNASÕBRALIKUMAKS MUUTMIST

Oktoobri lõpp tähistas Eesti Rohelisele Liikumisele 20 kuud kestnud Eesti-Läti koostööprojekti „Keskkonnasõbralikud avalikud üritused“ lõppu, kuid projekti mõju siinkohal kindlasti ei katkenud ning projekti tulemused kanduvad ka tuleviku tegemistesse.

Keskmee koostöö festivalidega

Projekti jooksul tehti koostööd festivalide korraldajatega – Valmiera ettevõtluskonverents, Positivus Festival, Viljandi Päriloomusmuusika Festival ning Õpilaste Teaduskonverents. Toimunud suurüritustel nõustati korraldajaid nii oma ürituse keskkonnasõbralikumaks muutmisel kui viidi kohapeal läbi ka osalejate keskkonnateadlikkust arendavaid tegevusi.

Eestis toimunud üritustele keskendudes, siis: Tartu loodusemaja osales tänavuse Õpilaste teadusfestivali korraldamises ja aitas peakorraldajal, Eesti Teadusagentuuril silmas pidada just keskkonnaaspekte ja teha senisest keskkonnasõbralikumaid valikuid. Eesti Roheline Liikumine toetas aga kahel aastal Viljandi Päriloomusmuusika Festivali teavitustegevustega rohelisest energiast, jäätmete vähendamisest ja õigesti sorteerimisest. Viljandi Päriloomusmuusika Festivaliga jätkub koostöö ka aastal 2019 ning koos planeeritakse ning mõeldakse, kuidas festivali veelgi jätkusuutlikumalt roheliseks arendada.

musmuusika Festivali teavitustegevustega rohelisest energiast, jäätmete vähendamisest ja õigesti sorteerimisest. Viljandi Päriloomusmuusika Festivaliga jätkub koostöö ka aastal 2019 ning koos planeeritakse ning mõeldakse, kuidas festivali veelgi jätkusuutlikumalt roheliseks arendada.

Projekti kirss tordil

Projektile pani asjaliku ja tulemusterohke punkti 5. oktoobril Tartu loodusemajas toimunud seminar "Keskkonnasõbralikud avalikud üritused", mis tõi kokku erinevate festivalide korraldajad Eestist, kes omavahel kogemusi, murekohti ja häid ideid jagasid. Samuti olid kohal ka keskkonnateemaliste avalike üritustega seotud teenuste ja toodete pakkujad.

Seminari tulemiks oli edasise koostöö ja keskkonnasõbraliku suuna arendamise paikapanek. Moodustati Facebooki grupp „Rohelised üritused“, kus antud teemal ka edaspidi arutelusid üleväl hoida. Grupiga on liituma oodatud kõik, kes kas korraldavad üritusi, on üritustel teenusepakkujaks või oskavad ning soovivad

Eesti Rohelise Liikumise projektkoordinaator Eliisa Saksing õpilaste teadusfestivalil jäätmete sorteerimise algtoodesid selgitamas. FOTO: ERL

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Eesti avalike ürituste keskkonnasõbralikumaks muutmisel muul moel nõu või jõuga abiks olla.

Keskkonnasõbralike avalike ürituste korraldamise visioon on nüüdseks ka Teeme Ära "Keep It Clean Plan" algatuse osa ning edasisi arenguid koordineerib süstemaatilisemalt keskkonnaorganisatsioonidest koosnev tuumigrupp. Visiooni üheks suuremaks osaks on arendada näiteks jäätmete liigiti kogumise süsteemi – seda konkreetse(te) teenusepakkuja(te) loomise näol.

Abimaterjalid kõigile kasutamiseks

Prinditavad jäätmete sorteerimise sildid. FOTO: "Keskkonnasõbralikud suunised"

Projekti tulemina on valminud materjale, mis on edaspidi ürituskorraldajale heaks abiks. Valmis juhendmaterjal „Keskkonnasõbralikud suunised“, kuhu on koondatud projektis omandatud kogemused ning head praktikad. Juhend sisaldab näiteid konkreetsetest üritustest ning seeläbi eeskujulikest keskkonnasõbralikest näidetest. Üritused on neljast kategooriast ning raamatu lugeja saab valida enda üritusega sarnaseima juhtumnäite, mida uurida ja ka ise kasutusele võtta juba katsetatud ideed.

Juhendmaterjal sisaldab ka jäätmete sorteerimise siltide prinditavaid faile, mis väärivad eraldi väljatoomist. Tegu on spetsiaalselt antud projekti raames välja töötatud siltidega, mille puhul on läbi mõeldud nii värvikombinatsioonid, kirjed ning piktogrammide. Siltidega koos käivad erisuguste jäätmeraamide näited. Sildid on mõeldud kõigile vabaks kasutamiseks ning pikemas plaanis ongi oluline, et üritustel tekiks ühtne visuaalne jäätmesüsteem ning kõik korraldajad lähtuksid samadest põhimõtetest.

Projekti raames loodi ka interaktiivne keskkonnateemaline näitus ning ehitati elektrit tootvad jalgrattad – mõlemat on huvilistel võimalik laenutada Tartu Loodusmajast. Samuti on veebist leitav test (<https://goo.gl/duw4ML>), kus saab mõõta oma harjumuste mõju keskkonnale. Test jagab ka nippe, kuidas igapäevaselt keskkonnasõbralikumalt tegutseda.

Väärtuslik tulemus on kindlasti ka projekti käigus paranenud Eesti Rohelise Liikumise ja Tartu Loodusmaja nõustamisoskus – kui kellelgi on tarvis nõu oma ürituse korraldamisel, siis võib julgesti pöörduda kas aadressil eliisa@roheline.ee (Eliisa Saksing, Eesti Roheline Liikumine) või eeva.vadi@gmail.com (Eeva Kirsipuu-Vadi, Tartu Loodusmaja). Nõu ja jõuga oleme abistanud juba mitmeid Eesti-Läti projekti väliseid festivale. Näiteks toimus järjepidev koostöö projekti ajal spordiüritusi korraldava organisatsiooniga Seiklushunt, tänu kellele jõudis jäätmete sorteerimise olulisus ja harjumus tuhandete spordisõpradeni. Samuti oleme toetanud Intsikurmu Festivali, kus aastal 2018 aitasime telkimisalal jäätmesüsteemi loomisega ning vabatahtlike leidmisega või Tartu Tänavatoidufestivali, kus abistasime samuti jäätmete sorteerimisel külastajate alal jne.

Kokkuvõttes arenesid projekti jooksul koostöö tulemusena nii festivalide korraldajad, teenusepakkujad kui ka projekti vedanud ning projektivälised keskkonnaorganisatsioonid. Avalike ürituste keskkondliku jätkusuutlikkusega tegelemine on keskkonnahoiu vaatepunktist kindlasti tähtis võtmekoht, mille olulisust on paljud sihtgrupid aja jooksul järjest enam mõistma hakanud. Võib loota, et antud projektis alustatu on teed rajanud nii mõnele suurele muutusele, mida kohtame avalikel üritustel juba lähiaastail.

Lisainfo: Projekti koduleht: <http://roheline.ee/projektid/keskkonnasõbralikud-avalikud-uritused/>

<https://www.tartuloodusmaja.ee/keskkonnasõbralik-sundmus/>

Projekti läbiviimist toetas Eesti-Läti Interreg koostööprogramm ning SA KIK.

FOTO: Tartu Loodusmaja

PRÜGITEAD- LASTE PÄEV JAGAS HARI- VAID NÄPU- NÄITEID

KATRIIN KRISTMANN,
Prügiteadlaste päeva üks korraldaja, Ahhaa Teaduskeskus

29. septembril toimus Ahhaa Teaduskeskuses Tartu keskkonnanahvilistele tähtis sündmus – Prügiteadlaste päev. Tegemist oli selleaastase Teadlaste Öö Festivali ühe ankrusündmusega, mille puhul kogunes keskkonnanahvilistele prügikogumise, töötlemise ja tekitamisega seotud spetsialiste. Seekord oli festivali keskseks teemaks keskkonnahoid.

Kuidas me saame maailma vähem prügistada? Miks peab kodus tekkivat prügi sorteerima? Mis jäätmetest edasi saab? Prügiteadlaste päeval heideti valgust paljudele prügiga seotud probleemidele ja arutati selle üle, mida tarbija ära teha saab. Teiste hulgas esinesid näiteks Biomarket, Eesti Pakendiringlus ja Lindström Group. Viimane tegi põneva ettekande teadusteatri tekstiilijäätmetest ja uutest tehnoloogiatest, kuidas vanast puuvillast uut kiudu töödelda saab ja kuidas nemad vanadest tekstiilidest uusi tooteid teevad. OÜ Miridon tutvustas, kuidas ja milliste kemikaalide abil prügisest roveest jälle puhtam vesi saab.

Ürituse üks peaesineja Rainer Pesti Ragn Sellsist kummutas müüte prügiveamisest ja jäätmete töötlemisest. Tihti arvatakse, et prügiauto viskab kortermaja juures kõik eri liiki prügi konteinerid ühte suurde kasti ja kõik sinu sorteerimine oli mõtetu. Tegelikult on prügiautod mitmekambrilised ja isegi paari meetri pealt ei pruugi tavainimene aru saada, kuidas konteiner täpselt tühjendati. "Kui prügi tõesti kokku valatakse, siis on selles süüdi valesti sorteeritud elanikud, sest kui üks inimene valab paberikonteinerisse kisse, on kahjuks kogu konteiner rikutud. Prügivedajale tähendab see kahjumit, sest puhas paber oleks ressurs, mille eest saaks raha, kuid olmeprügi käitlemise eest tuleb riigile maksta," rääkis Pesti.

Maailm puhtaks!

Teine peaesineja oli Kadri Kalle, kes andis lühikese ülevaate Maailmakoristuspäevast. Me kõik oleme kuulnud Teeme Ära! programmist ning usinamad meist on kindlasti ka ise koristamas käinud. Sel sügisel toimus eestlaste algatatud ja veetud suurim ülemaailmne kodanikualgatus prügi koristamiseks. Maailmakoristus oli Eesti juubelikingitus maailmale ja Ahhaas said huvilised kuulata, kui edukalt see läks.

15. septembril koristati 144 riigis, suurimad prügikoristajad olid Indoneesia ja Pakistan, kummastki tuli talgutele ligi 3 miljonit inimest. Kadri Kalle andis ka vihjeid kuulajatele, kuidas ise prügitikke vähendamisele kaasa aidata. Näiteks proovi kanda kaasas nutikat matkakahvit-lusikat ja osta poes üksikuid banaane. Just üksikuid kimbust lahti tõmmatud banaane poest tavaliselt ei osteta, enamik neist rikneb ning lõpetab prügikonteineris.

Prügiteadlaste päeva korraldajad Katriin ja Marcus soovivad kõigil lugejatel prügi sorteerida ja poest midagi ostes mõelda, kui palju pakendeid me samal ajal ostame. Võibolla tasub minna hoopis Biomarketisse ja osta midagi mahedat pakendivabalt. Keskkonna eest hoolitsedes hoolitseme iseenda eest.

Pildil Makar Timofejev. Foto Egon Bogdanov

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

TOPSIRINGIGA ÜRITUSTELE TÜHJEMAD PRÜGIKASTID

KAIA SOLNIK,
Eesti Rohelise Liikumise vabatahtlik

Igal teol on tagajärg ja asjadel meie ümber oma elu-lugu. Tavalise plastiktopsi tekke- ja kadumisoole mõtlemine pani Eesti Rohelise Liikumise vabatahtliku Kaia Solniku oma käitumisharjumusi radikaalselt ümber korraldama. Koos MTÜ-ga Topsiring aitab Kaia läbi korduvkasutatavate plastiktopside jagamise suviste festivalide ökoloogilist jalajälge vähendada.

Kuidas tekib maailma plastiktopp? Kõigepealt on vaja luua masinad, et saada toorainet, pumbata naftat, seejärel ehitada tehased, et seda töödelda. Kui toode on valmis, postitatakse see pikale teele teisele poole maailma. Baari jõudmise hetkeks on tops neelanud suure hulga ressursse. Järgneb topsi elutsükli kõrghetk – see täidetakse ning nüüd on see tarbija käes. Poole tunni pärast

on jook otsas, tops rändab prügikasti. Nüüd lõpeb ta tee heal juhul plastikugraanuli või küttematerjalina, halvemal juhul aga prügimäel või looduses, kus algab pikaldane mürgisteks osakesteks lagunemine.

Plasttopsi hind on umbes 0,04 eurot. Arvestades, kui palju on selle tootmiseks aega, energiat, materjali ja muid ressursse kulu- tatud, on hind väga väike. Ja nagu ikka, et kajastu selles kulud, mis tekivad keskkonnale.

Plastiku tootmine on üsna uus protsess ajaloos, ometi on saanud sellest inimese lahutamatu kaaslane, mis jõuab kõikjale. Seda leidub isegi kohtades, kus tegelikult peaks elutsema vaid metsik loodus, näiteks keset ookeani. Tundub, et kui prügi sorteerida, on kõik hästi ning probleem on pigem arengumaades, kus puudub prügikäitlussüsteem. Tegelikult me lihtsalt ei näe oma tarbimise tagajärgi ja prügiauto lahkumisega kaob ka meie vastutus.

Minu maailm muutus, kui mõtlesin esimest korda läbi, kuidas tootmisrada töötab ning hakkasin nägema, et tegelikult toetan iga pakendatud toote ostuga plastikumaailma masinavärgi toimimist. Otsustasin hakata teadlikumalt kaaluma, kas teen ostuotsusega maailmale kasu või kahju. Uutest teadmistest ajendatuna alustasin teed keskkonnasõbralikuma elu poole.

Topsiringi roheline tee

Sellel teel olles jõudsin Topsiringini, olles Viljandi Pärimusmuusikafestivalil Eesti Rohelise Liikumise vabatahtlik Topsitelgis. Topsiring on MTÜ, mille eesmärk on üritustel prügi tekke vähendamine,

Topsiringi vabatahtlikud Viljandi Pärimusmuusikafestivalil. Foto: Heli Raamets

pakkudes rendiks korduvkasutatavaid jooginõusid. Seeläbi jääb nädalas tuhandeid topse maailma tootmata ning ladustamata, ürituste alad jäävad puhtaks.

Süsteem on üsna lihtne: ostes joogi, rendid topsi või pokaali, mille eest maksad 2 või 4 eurot. Iga uue joogi saad samasse nõusse soetada või raha tagasi saamiseks topsi tagastada.

Teenust saab tellida igasugustele üritustele alates sünnipäevast või firmapeost, lõpetades suurte festivalidega.

Mõistes ettevõtmise potentsiaali olen Topsiringiga festivalidel veelgi käinud ja aidanud ka telgitagustes musta tööd teha. Inimeste otsus vahetada ühekordne tops Topsiringi topside vastu, hoiab ära plastikust prügikuhjade tekke. Võib tunduda, et ühe ühekordse pakendi vältimine ei muuda midagi, kuid kui juba sada inimest sama moodi mõtleb ja igapäevaselt ühe pakendi tekkimist väldib, jääb 36 500 prügieset aastast tootmata. Sellistest väikes- test, kuid suure mõjuga sammudest algabki roherevolutsioon.

Roheline mõtteviis levib

Pärast mitut tegutsemisaastat on enamus kliente juba süsteemiga harjunud. Toitlustajad teavad, mis on nende ülesanded ning kliendid usaldavad topsisüsteemi. On näha, et inimeste teadlikkus ühekordse plastiku probleemist kasvab ning üha enam eelistatakse jätkusuutlikumaid võimalusi.

Kui jalutada ringi mõnel festivalil võib märgata, et enamus prügist on tekkinud ühekordsete nõude kasutamisest. Eestis on head eeskuju näidanud mitmed festivalikorraldajad, kes on ühekordsed nõud festivalialal keelanud. Näiteks Intsikumu oli minu esimene kogemus üritusest, kus kasutati vaid Topsiringi topse ja paber- nõusid. Ala oli usumatult puhas ja platsikoristajatel üsna vähe tööd. Samuti oli kena näha inimesi stiilsetes pokaalides serveeritud värviliste smuutide ja kokteilidega. Ka I Land Sound näitas positiivset eeskuju keskkonnasõbralikkusega ja Topsiringi teenuse kasutamisega. Pärast üritust pesime 10 000 topsi. Kõigest üks festival ja juba jäi tekkimata taevakõrgune virn topse!

Puhtama tuleviku suunas astutakse samme ka laiemalt. Näiteks Tallinn keelab järgmisest aastast ühekordsete nõude kasutamise avalikel üritustel. Euroopa Liit kavatseb nende müügi aastaks 2030 aga täielikult keelustada. Keskkonnasäästlik mõtlemine kasvab nii rohujuuresandil, kui ka poliitikas ja sellest tuleb kõigile vaid kasu.

Topsiring on üks roheinnovaatiline lahendus teiste seas ning tarkade otsustega on võimalik inimkonnal keskkonna kahjustamist vähendada ja jätkusuutlikumalt elada.

Tallinna lauluväljak pärast Gun's'n Roses kontserti. Foto: Taavi Muide

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

ROHELISED JÕULUD - ROHKEM AEGA, VÄHEM ASJU!

Balti Keskkonnafoorum ja Arengukoostöö Ümarlaud kutsuvad pidama rohelisi jõule. Selleks loobu ebavajalike kinkide ostmisest ja veeda rohkem aega lähedastega. See on suurepärase võimalus säästa keskkonda ning tagada pühade ajaks rahulik ja rõõmus meel.

Mida sel aastal teha saab?

- Mõtlen välja, mis mind jõulude juures tegelikult õnnelikuks teeb ja teengi seda. Võtan julguse kokku ja annan teada, milliseid kinke ma soovin (ja milliseid mitte).
- Jätan ostmata mõttetud kingitused, mida kingisaaja ei vaja ning mille päritolus ja jalajälje suuruses ma kindel ei ole.
- Kingin midagi tõeliselt vajalikku ja soovitud. Kui ma ei tea, mida inimene tahab, siis kingin elamuse, kodumaise toote või heategevusliku kingituse.
- Võtan pühade ajal aega oma lähedaste jaoks. Räägin, kuidas mul tegelikult läheb. Võib-olla kisun end mõneks ajaks interneti ahvatlustest lahti ja lähen näiteks õue lumelinna ehitama.
- Ostan head ja õiglast toitu ning süüa mõistlikus koguses jõulupraadi. Kui kõht on täis, keeldun leebelt, aga kindlalt järgmisest toiduvaagnast.

Rohkem häid nõuandeid: www.terveilm.ee/kingitargalt

Foto:Pxabay.com

Info liikmemaksude kohta

Tuletame meelde neile liikmetele, kes pole veel jõudnud 2018. a liikmemaksu tasuda, et ERLi liikmemaks on õpilastele, pensionäridele ja töötutele 5 €, üliõpilastele 7 € ning teistele 15 €.

Iga-aastast liikmemaksu saab tasuda pangaülekandega (MTÜ Eesti Roheline Liikumine, konto Swedbank AS EE322200221011415405, konto AS SEB Pank EE941010102051999003).

Suur tänu kõigile, kes on juba liikmemaksu tasunud! ☺

Eesti Rohelise Liikumise infokirja ilmumist rahastab Euroopa Liit ja infokirja sisu eest vastutab Eesti Roheline Liikumine.

Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Eesti Roheline Liikumine
Tiigi 8-24, 51003 Tartu

Mob: +372 5645 4459
E-post: info@roheline.ee

Eesti Roheline Liikumine Tiigi 8-24, 51003 Tartu
Mob: +372 5645 4459 E-post: info@roheline.ee
Jälgi meie tegevusi ka Facebookis nime all Eesti Roheline Liikumine

Toimetaja: Piret Ehrenpreis,
piret.ehrenpreis@roheline.ee

Kujundaja: Neeme Möll

Eesti
Roheline
Liikumine
Estonian Green Movement